

NÉPKÖLTÉSZET ÉS NÉPZENE.

Pótlék a zoborvidéki népszokásokhoz.

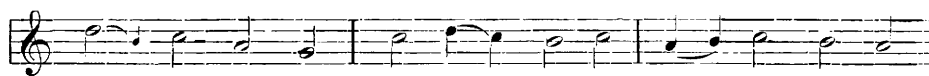
(Harmadik közlemény.)

IV. Hojeda.¹

I. (Vontatva, istenes ének módjára.)

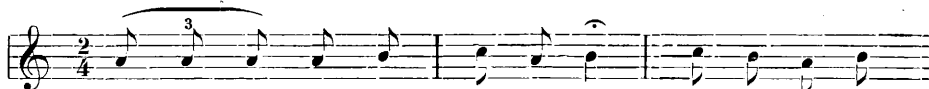

1. Do fris - tu - ki za - spal, bo - daj ho - re ne stal,
 2. Ja som ne zas - pa - la, ja som ho - re sta - la,
 3. Za - spa - li ho za - spal, bo - daj ho - re ne stal,

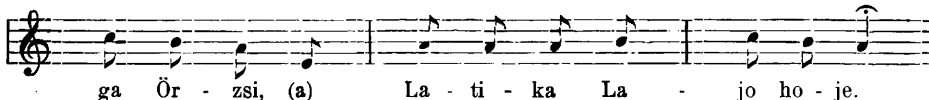

- Sta - vaj ho - re, sta - vaj ho - re, Sla - va mo - je.
 Sta - vaj ho - re, sta - vaj ho - re, Sla - va mo - je.
 Sta - vaj ho - re, sta - vaj ho - re, Sla - va mo - je.²

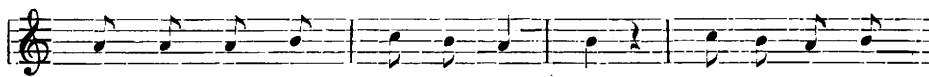
II. A beszéd tempójában.

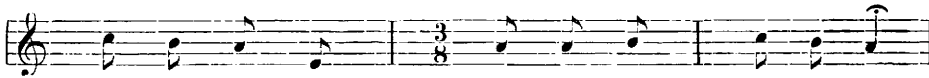
1. Ho - je - da Ör - zsi, Ho - je - da, Ho - je - da, Var-

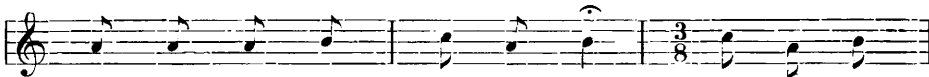
- ga Ör - zsi, (a) La - ti - ka La - jo ho - je.

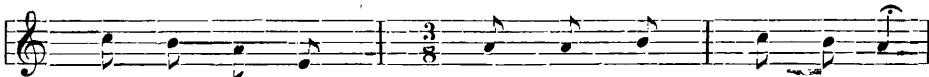
2. Szó - val mond - ja Ge - lo Pis - ta: Ne vedd ê, jó

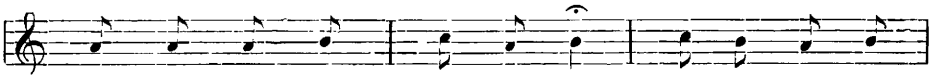
- ba - rá - tom a ré - gi szíp sze - re - tőm

3. Az új - vá - ri me - ző - ben sem tő - vis

- sem bo - kor, (a) Csak a nagy sik me - ző.

4. Az új - vá - ri me - ző - ben, fe - ke - te föl-

¹ L. Ethnogr. 1909. 119. 1.² Fordítása: 1. Elaludt fölöstökömig | bár csak föl se kelne, | kelj föl kelj föl, dicsőségem. 2. Én nem aludtam el | én fölkeltem | kelj föl stb. 3. (romlottnak látszik.) Elaludt, elaludt, bár csak föl se kelne. | Kelj föl stb.

det szánt - nak (a) gyöngy a - rany bú - zát vet - nek.

5. Hal - lod szí - vem, hal - lod? Mind he - gyen,
mind vő - gyön, a gyen - ge gya - log ú - ton.

6. Ho - je, bim - bóm, haj - fo - nyóm, Gyöngy, a - rany
ko - szo - rú, (de) maj meg - vá - lok tő - led.

III. (*Poco parlando.*)

1. „Va - la - mit mon - da - nék, hogy - ha meg nem bán - néd (sic)
2. Ne fi te én - tő - lem, mom' meg te én - ne - kem

Hogy - ha va - la - mi - kor sze - mem - re nem hán - néd.
Én az - tat te - ne - ked sze - med - re nem ve - tem.

IV. (*Igen pontos ritmus, tisztán zenei előadás, szóhangsúlyok eltűnnek.*)

1. Ma - gos az uj - vá - ri to - rony, A - lá - je - sett az us - to - rom,
2. Nincs ma - go - sabb az e - gek - nél, Nincs na - gyobb a sze - re - lem - nél,
3. Én is vó - tam a ki vó - tam, Rú - zsás ker - be rú - zsa vó - tam,

Ad - ja fel ked - ves ga - lam - bom, ki - nek or - czá - ját csó - ko - lom
Kit a sze - re - lem kö - rül - fog, Nem kell an - nak sem - mi do - log,
De már én most el - her - vad - tam, Mer rossz ker - tész - re a - kad - tam.

Erre a dallamra azután még sok más verset is daloltak.

(Lédecz, Bars vm.)

V. Villő.¹

1.

Vil - lö, vil - lö! Ki há - zá - ja? Biz ez ez a
 jám - bor em - ber há - za. Fa - lu - vé - gen se - lem sá - tor.
 Vil - lö, vil - lö! Ad - jon kê - tek tyuk - mo - nyat.
 Ha nem to - jott a ka - kas, e - gye meg a far - kas.
 (Kolon, Nyitra vm.)

a) 2.

Vil - lö, vil - lö! Se - lem - sá - tor. Vár' meg
 vil - lö, vár' meg, hagy ve - gyem rám gyócs - in - gem
 Ki - re - lei - szon, Krisz - te - lei - szon.

b)

Vil - lö, vil - lö! Se - lem sá - tor, vár' meg vil - lö
 vár' meg hagy ve - gyem rám gyócs in - gem! Kir - je
 lei - szom, Krisz - te lei - szom.

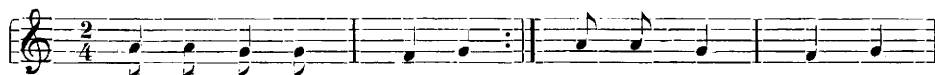
a) egy idősebb asszony, b) fiatal lányka éneke szerint jegyeztetett le.

(Ghymes, Nyitra vm.)

¹ Kiejtése: hosszú i, hosszú l. L. Ethnogr. 1909. 120. l. Az ott közölt dallam második sora újabb feljegyzés szerint gyakoribb így:

Vár' meg ke - reszt vár - meg.

3.

Vil - lő, vil - lő! Vi - rít a me - ző
 se - lem sá - tor
 vár meg, vil - lő, vár meg,
 hagy ve - gyem rám
 gyócs in - ge - met,
 hagy húz - zam fel
 sár - ga csiz - mám.

a sok rú - zsá - tó, de nem a rú - zsá - tó, Má - ri - a fi - á - tó.

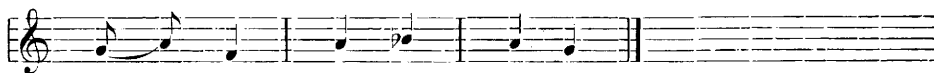
(Végül, szóval) Dicsértessék a Jézus Krisztus, Adjon kéték tyúkmonyat.

(Zsére, Nyitra vm.)

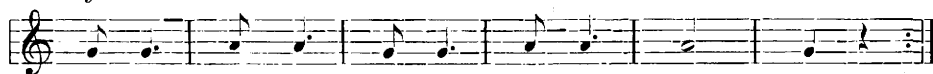
4.

I. *Lassan.*

1. Ez ki há - za, ki há - za? Jám - bor Gál Já -
 2. Várj meg, vil - lő, várj meg, A rú - zsás pal -

nos há - za, Vil - lő, vil - lő.
 la - gon, Vil - lő, vil - lő.

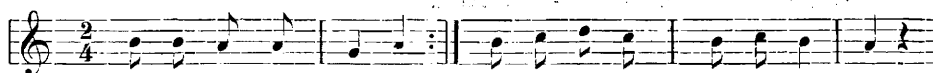
II. *Gyorsabban.*

Maj el - vi - szük ki - cze - vi - czét, Vil - lő!

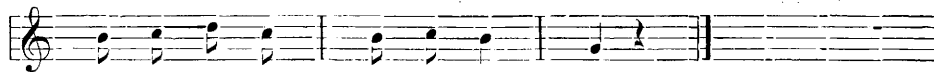
Maj behozuk¹ a zöd ágat, Villő!
 Gyerekeknek hajlós páczát, Villő!
 A lányoknak marok vesszőt, Villő!
 Legényeknek fényes fegyvert, Villő!
 A lányoknak gyöngykoszorút, Villő!
 Menyecskeknek végig-fátyót, Villő!

(Menyhe, Nyitra vm.)

5.

1. Hoz' ki, hoz ki há - za Jám - bor gaz - da Pé - li Já - nos
 Jám - bor gaz - da há - za

Jám - bor gaz - da Pé - li Já - nos.

¹ Hozuk, viszük, fíruk a rendes zoborvidéki ejtés.

2. Mind utánunk járnak
Sok jámbor gyermekek,
Apásak, anyásak,
Mind ezen ruhások.¹
Kirárajtot² énekjük,
Kirárajtot énekjük.

(Csitár, Nyitra vm.)

6.

Ez ki há - za jám - bor há - za, szép zöld ág, szép zöld ág,
maj meg - vá - lok tő - le. És min - ket és min - ket
i - vo - lyá - nak sze - me - ti - be, győ - ri - be gyön - gyi - be,
szé - pen ko - szo - rú - ja (sic.)

(Vicsápapáti, Nyitra vm.)

Kodály Zoltán.

IRODALOM.

Folk-Lore. Vol. XXIII. 1912. 560 l. Az új évfolyam tartalmasság dolgában talán még meghaladja a XXII. évfolyamot.³ Crooke elnöki megnyitója javarészt az utóbbi évek irodalmának áttekintése. Fawcett („Ódikál and other Customs of the Muppans“. 33—44.) egy malabari hegylakó törzs szervezett gyilkolási szokásait és vendettáját írja le. A férj, ha azt hiszi, hogy feleségének viszonya van valakivel, összehívja nemzetsége férfitagjait és ha sikerül nekik ad oculos demonstrálnia a házasságtörést, elhatározzák, hogy a bűnöst az „Ódikál“-lal el kell tenni láb alól. Vasárnap, kedd meg péntek a „szerencsés“ napok, akkor lehet végrehajtani a szertartást. A gyanútlanul sétáló embert megrohanják az erdőben és bizonyos, előre megszabott módon, megkínózzák. A halál, hitük szerint, pár nap múlva okvetlenül bekövetkezik. Egy haldoklónál azonban, a kirávallott egy pár emberre, hogy ily módon okozták halálát, az odahívott angol orvos tüdőgyulladást konstatált a halál oka gyanánt. Külső erőszak nyomait nem lehetett megállapítani. Fawcett ebből rájöhett volna arra a közelfekvő gondolatra, hogy az Ódikál voltaképen nem a mi értelmünkben vett gyilkosság, hanem

¹ A dallam első két üteme négyszer.

² „Kirárajtot“ = Kireleiszom = Kyrle eleison.

³ Ismertetem Ethnographia 1912. 363.